Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

№ 29. 1851.

Prenumerationspris: 2 R:dr B:ko.

Lördagen den 19 Juli.

TIDNINGS STÄMPEL

Tidning för Skön Konst och Litteratur.

Anmälan.

På tidningen **ZEPHYR** *kan prenumereras för andra halfåret á 2 R:dr B:co å alla rikets postkontor, med tillägg af vanligt postförvaltare-arvode, hos alla rikets bokhandlare, samt direkte hos redaktionen, då tidningen afsändes hvarje Lördag i korsomslag. Benägna bidrag, passande för tidningens tendens, emottagas med största tacksamhet.*

Några kompletta exemplar af första halfva årgången kunna bekommas á 1 R:dr B:co, häftade och försedda med omslag.

Småplock på Vers.

af —*ed*—.

Elvira.

Uti blomsterprydda lunden,
Der från trädens toppar ljuda
Sångarröster, hvilka herrligt
Prisa Gud i morgontimma,
Gick den tjusande Elvira
Drömmande, med djupa suckar.
Barmens hvita svanor gunga,
Hjertat klappar på den sköna,
Och hon sjunker ned vid linden
Sagta klagande, ty Amor
Hade sårat ungmöns hjerta . .

"Aldrig friden mera vänder
Åter till mitt tunga sinne!
O! att jag dig skulle skåda
Grymme Pedro, att du segra
Skulle på den förr så hårda,
Som så mången lät försmäkta
Utaf längtan. — Men jag lider
Rättvist, ty han nu skall hämna
Alla dem som jag förskjutit
I mitt arma hjertas blindhet" . .

Så Elvira; men bak linden
Pedro lyssnat, glädjen målar
Kindens hvalf med högre lågor
Och uti det mörka ögat
Ser man heta flammor glöda.
Fram han smyger, till sitt hjerta
Trycker han den nu förskräckta
Flickan, och på munnens rosor
Kyss på kyss den djerfve fäster,
Säker om sin seger. Hjertat
På Elvira högre klappar
Och hon sjunker i hans armar . . .

. . . . . .

Men ett år har hastigt flyktat
På de snabba fjärilsvingar.
O! hur mycket sig förändrat
Blott på detta enda solhvarf.
Ser du flickan der som smyger
Blek och lutande? Hur sorgen
Likväl bleker kindens rosor!
Han är skördarn af all glädje,
Lian som han för är dyster,
Mörk förtviflan, och hans skörd är
Sinnesfriden, lifvets praktros.
Denna skugga är den sköna
Förr så blomstrande Elvira;
Fjäriln flydde, sen han sugit
Lifvets honung från den blomma,
Hvilkens enda suck han varit,
Hvilkens hela verld han blifver.

Månen träder fram, och målar
All naturen med sitt bleka
Vemodsfulla anlets skimmer;
Hur hon vaggar sig och speglar
Darrande sin bild i floden!
Men hvad skymtar der vid stranden?
Fladdrar snöhvitt som en dufva,

Lyfter sina armar, höjer
Blicken mot den dunkla himlen?
Se! det rör sig, blickar ännu
En gång upp mot himlens höga
Lugna hvalf, och störtar sedan
Ned uti den svala bölja.

Var det Freja som besöker
Harpospelaren i djupet?
Var Diana det, som letar
Der Endymion den djerfve?
Nej, det var en tröstlös flicka,
Som gick dit att ändtligt finna
Lugnet efter hårda stormen,
Och som endast der fick glömma
Sin förtviflan, och hvars fel var
Blott ett varmt och känsligt hjerta! —
Vagga tyst du blåa bölja
Sjung din andesång vid stranden,
Söf den bleknade Elvira!

Bref om konstexpositionen i Köpenhamn till en vän i London.

(Forts. fr. N:o 28.)

Marstrand har i år exponerat två italienska genremålningar, hvilka äro honom fullkomligt värdiga. Den ena har fått det olyckliga namnet "den smägtande jägaren." Den är ett knästycke med figurer i kroppsstorlek. En jägare, som kommer från jagten, har satt sig ned utanför en osteria och låter värdshusflickan servera sig ett glas vin. Han tycks äfven kunna behöfva det. Men skulle detta ansigte, som är ojemnförligt vackert, liksom forntidens Hippolyt icke hafva annan lust än jagten? Dessa mjuka läppar, dessa drömmande ögon tyckas dock häntyda på något annat. Det är icke blott jagtens ansträngningar som utmattat honom; hans hjerta har "flagret sig træt;" hans tanka är fängslad vid ett annat föremål. Men föremålet för hans längtan är borta, kanske långt härifrån; ty flickan, som står vid hans sida, är honom tydligen lika så likgiltig, som om det vore hennes mormoder. Hon är väl ingen skönhet, men hon är dock en frisk, ung flicka med en vacker figur, och säkerligen van vid att gästerna visa henne en större uppmärksamhet, än jägaren. Hon bryr sig ock lika litet om honom, som han om henne. Men just denna köld, denna brist på harmoni imellan två personer gör en egendomlig verkan. Hon gifver genom sin obetydlighet hufvudpersonen ett relief, som ingenting annat kunde gifva honom, och man anar en lifsfullhet, som blott kan anas. Gruppen är en vacker komposition; drägterna och omgifningarna äro lika pittoreska och karakteristiska, som personerna sjelfva, och mången vän till orangernas land har vid åsynen af denna tafla blifvit gripen af en häftig längtan.

Ännu betydligare, ehuru med mindre figurer, är Marstrands andra tafla: "Italienska bönder föras fångna in i en liten stad i det romerska landet." De hafva förmodligen gjort sig skyldiga till, eller misstänkta för röfveri. Den gamle som går främst och röker sin pipa, har kanske icke så litet på sitt samvete; den unga vackra mannen, som är fängslad tillsammans med honom, kastar en trottsig blick åt sidan, liksom han ibland åskådarna funnit den han tror vara sin angifvare och inom sig lofvar att hämnas en annan gång. På båda sidorna om dem rida Sbirrerna; de kråma sig stolta på hästarne i medvetande af sin makt; hade de ej blifvit polisbetjenter, så hade till det minsta blifvit röfvare. Tåget har just anländt till porten i den lilla staden, hvars gamla hus med de rundbågade fönsterna och de tunga trapporna bära hela medeltidens pittoreska prägel. Nyss var der så lugnt och fredligt: Pifferari spelade framför madonnabilden, som man hedrat med den fylda blomsterkrukan; lekande barn, höns och svin färdades på gatan; många af husets sysslor företogos der. Då kom detta förfärliga tåg och förstörde allt. Pifferari-gossen måste skynda sig bort för att ej blifva nedtrampad; hans förfärade åtbörder röja, att fångarne ej äro honom obekanta. Den lilla flickan måste draga sin gris ur vägen; men det är ingen lätt sak, ty hon skall ju också se på fångarne; imellertid vill grisen naturligtvis springa till den motsatta sidan och får tåget in mellan benen. En mängd menniskor både främmande och infödda strömma till för att se denna märkvärdiga syn, men med högst olika känslor; hos de förra se vi tom nyfikenhet eller förnämt hån, hos de senare deltagande och bekymmer. Den stolte Engelsmannen ser så barsk ut, som om det varit han som blifvit plundrad. Den franske sprätten vämjes vid detta eländiga pack. Den tjocka italienska juden i sin sammetsrock ser med en viss tillfredsställelse på att eganderättens kränkare blifvit gripna, och hans lilla son, en afbild af fadren, står bredvid med händerna i byxfickorna och tänker på samma sätt. Och den der jesuiten tager sig en pris snus och sneglar med listigt välbehag på röfvarne; måhända har han blifvit befriad från någon rival. Stadens egna innevånare visa derimot det hjertligaste deltagande. Den gamla qvinnan sitter ganska riktigt obekymrad vid sitt degtråg; men se hur förskräckelse och sorg stå målade i de två unga hustrurnas drag, hvilka stå der med sina barn i förgrunden. Och från fönstret högt uppe i huset till venster framsträcka två unga flickor sina hufvuden så långt de kunna, för att se efter om någon af deras vänner är med ibland fångarne. På den stora trappan framför detta fönster samla sig deltagande åskådare; blott tiggaremunken är likgiltig och bekymrar sig blott om att få sin korg fyld. Midt på trappan står en liten flicka och sträcker sig upp mot muren, med handen tankfullt under kinden; det stackars arma barnet tänker måhända: "Sådan är fattigmans lott." Hennes yngre broder är häftigare än hon; han har sprungit fram till trappans ledstång, lutar sig öfver den och ser begärligt ned på tåget. Utom dessa finnas ännu många andra grupper och figurer, hvilka kunde omtalas; ty bland alla de taflor af det italienska folklifvet, hvarmed *Marstrand* så ofta glädt oss, vet jag ingen som är rikare och betydligare än denna. Det hela är pittoreskt och förträffligt grupperadt; så många figurerna också äro, är det dock god plats för dem alla, och allt är fullt af smak och känsla.

Är handeln en fiende till konsten? *)

Man har allt som oftats försökt att befria oss från den förebråelsen, att vi försumma konsten, genom att yttra »vi äro en handlande nation, ett folk som förvärfvar penningar;» härmed skulle menas, att vi icke hafva tid att studera konsten. De, som framkomma med ett sådant påstående, betänka icke att de härigenom döma oss skyldige. Om vi äro en nation som förvärfvar penningar, så äro vi ock ett folk som använder penningar; och är det icke lika vigtigt för en stat som för en enskild i staten, att använda penningar på ett hedrande och nyttigt sätt? Då vi äro en handlande nation, så är det en skyldighet för oss att understödja konsterna, isynnerhet om vi ega förmåga att kunna göra det. Konsterna hafva alltid varit döttrar af handeln — handeln, konsternas fruktbärande moder. England framställer sig såsom ett ibland de så bedröfliga undantagen i denna af försynen gifna lag, och har derför ett helt och hållet *kartaginensiskt* utseende. Hvad! en handlande nation, och derför död för konstens välgörande inflytande! Hvilken logik! Och Italien, konsternas herrskarinna, var likväl ett kommercielt land innan den skräckregering började, som förorsakat landets ruin. Italien lärde oss att handla. Vårt förnämsta system i bokhålleri hafva vi lånt från italienarne; åtskilliga af de mest besökta handelsställen i denna stad, drottningen ibland kommerciela städer, härleda sina namn från italienska distrikter. Italiens hamnar hafva varit uppfyllda af fremmande skepp, och såväl våra som de förnämsta handlande nationers städer på dessa tider, talrikt besökta af fartyg från Italiens kuster. Umgänget med Italiens söner gaf oss konsterna, handelns sköna afkomlingar och dessa skulle vi förkasta, barbariskt förskjuta, det vore att rycka barnet från fadren. Italiens köpmän voro män med furstliga tänkesätt; hvad de erhöllo genom vinst, använde de med förstånd och smak för sina medborgares trefnad och sitt lands ära. Då italienarne offrade åt Merkurius, glömde de icke den heder som tillkom Minerva; visdomens gudinna har också gynnat deras land, och gifvit åt dess samlade rikedom ett högt och vördnadsbjudande utseende. Hospitaler, offentliga skolor, tempel, prunkande palatser hafva blifvit uppförda; trädgårdar, offentliga promenadställen och torg hafva, *på ett med konsten öfverenstämmande sätt* blifvit annlagda för folkets nöje. Det är uti det kommerciela Italien vi se konsten

»florera från hyddan till palatset, från slätten till bergets topp,»

och genom beröringen af dess magiska inflytande, gifva icke allenast värdighet åt mecenaters palatser, utan äfven höja från ringheten den lägsta koja, samt verka förädlande på allt.

Det är den förtrollning, som konsten spridt öfver hela Italien, fordom ett kommercielt land — nu så undertryckt — hvilken ådrager den beundrare i alla delar af den civiliserade verlden och hvarigenom dess städer, dess kommerciela rikedoms förnämsta förråder, erbjuda outtömliga källor för nöje och bildning. Säg icke, att vi må frikalla oss från konstens studium, medan vi äro en handlande nation; den verkligaste, säkraste och bästa grunden för konsterna, är en florerande handel.

*) Denna lilla artikel är hemtad ur *the Art Journal* och skrifven egentligen ur engelsk synpunkt.

Konstnotiser.

Bildhuggarekonst.

— **Herr Carl Sjöstrand**, en ung Svensk, som visat de lyckligaste anlag såsom bildhuggare, vistas för närvarande i Köpenhamn. Ändamålet med vistelsen i brödrarikets hufvudstad är dels att utbilda sig i konsten, men dels att kunna förvärfva ett torftigt uppehälle under denna utvecklingstid. Det är nämligen genom att modellera byster och statuetter som Hr S. bereder sig ett torftigt bröd, medan han arbetar på sin egen utbildning.

Målarekonsten.

— **Slottskupolen i Berlin.** Den inre fulländningen af slottskupolen går med raska steg framåt. Arbetena i hela den öfre delen ända till galleriet äro fullbordade. Såväl målningarne i det egentliga kupolhvalfvet som är smyckadt i två afdelningar med englahufvuden och englabilder, som de plastiska englabilderna, hvilka bilda sambandet emellan väggen och hvalfvet och sjelfva galleriet äro färdiga. Redan sedan den 1 Juni har man börjat målningarna på kapellets väggar, och herrarne *Steinbrück*, *Hopfgarten*, *Elster*, *Schrader*, *Schulz* och andra äro sysselsatta med deras utförande. H:r Hopfgarten målar i öfra hvalfvet af den gentimot altarnischen befintliga nischen »den Heliga Andas utgjutelse», och h:r Steinbrück i öfra hvalfvet af den till venster om den sistnämnda anbragta nischen »Christi uppståndelse». Slottskupolens yttre galleri erbjuder en herrlig utsigt öfver den stora staden och dess landtliga på en vidsträckt slätt liggande och vid horizonten försvinnande omgifning.

— **Hofmålaren Hildebrand** i Berlin har i dessa dagar på preussiska konungens uppdrag, och försedd med många rekommendationer af *Alexander v. Humboldt*, afrest till Italien, Tunis, Cairo, Jerusalem, Palestina, och tänker om ungefär ett halft år återvända öfver Grekland och Turkiet.

Theater och Musik.

— **Thalbergs nya Opera** »*Florinda, eller Morerna i Spanien*» gafs för första gången i London den 3 dennes och väckte der utomordentligt bifall.

— **Tenoristen Roger** har ånyo afslutat ett fördrag att gifva gästroller i Berlin. Dessa skola taga sin början redan i September, under hvilken månad han kommer att dela sig imellan Berlin och Dresden, så att han först gifver 3:ne roller i Berlin (10–12 sept.) derpå 2:ne i Dresden; sedermera åter 3:ne i Berlin o. s. v. På detta sätt skall han fortfara till första tredjedelen af oktober. Utom Raouls, Profetens och George Browns roller skall han äfven

sjunga Roberts i "*Robert le Diable*" samt Eleazars i "Judinnan", båda på tyska, och slutligen Edgars i "Lucie" på Italienska.

— **Fru Christine Hebbel**, första tragiska skådespelerskan vid k. k. Hof- och Nationaltheatern i Wien, begynte den 12:te dennes att gifva gästroller på kungl. Theatern i Berlin. Hon skulle uppträda i Judith, Iphigenia, Maria Stuart och Deborah.

— **Theaterlag.** Uti ecklesiatik-ministerium i Berlin är man för närvarande sysselsatt med utarbetandet af en *Theaterlag;* af hvilken ande denna lag kommer att besjälas synes af den redan antagna bestämmelsen, att hvarje stycke måste före dess uppförande inlemnas till *polisen* för att granskas och blifva berättigadt för scenen. *Censuren,* ännu aflägsnad från pressen, vore således för theatern lyckligt genomförd.

— **Casino i Köpenhamn.** I anledning af Fredericia-slagets årsdag gaf h:r direktör *Lange* d. 7:de dennes en föreställning, hvaraf hela inkomsten tillföll invalider och fallna krigares enkor. Salongen var nästan fyld och inkomsten utgjorde den betydliga summan af 946 R:bd. 56 sk. Representationen bestod af en af h:r prof. *Holst* författad och af h:r *Hansen* framsagd vacker prolog; några af körpersonalen utförda flerstämmiga sånger; en liten munter och liflig vådevill af h:r *Böegh:* "Narret April!"; derefter gafs "Rataplan," och slutligen en vådevillmonolog: "En god Oeconomi."

— **Theatern i Christiania** har under sistförflutna spelår gifvit 94 representationer, hvaraf 92 till inkomst för theaterkassan. 13 nya pjeser hafva blifvit uppförda, utaf dem voro 2 operor och 6 vådeviller. Åskådarnes antal vid alla 94 representationerna har varit 39,477 eller öfverhufvud 450 vid hvarje. Kassan utgör för närvarande 6,777 Spd. 21 sk.

Hvarjehanda.

— **Londoner-expeditionen.** Af franska tidningar finner man att den Londons-expedition, för hvilken konsul Fahlman står i spetsen, lyckligen anländt till Paris, der våra landsmän funnit sig mycket väl. Från Paris anträddes vidare resan till London, expeditionens förnämsta mål. Af nedanstående skrifvelse ser man att h:r Fahlman i Paris kallas Faucon, såvida dermed icke menas någon person, med hvilken han associerat sig. I *Le National* för den 27 Juni skrifves nemligen:

"Det sällskap af svenskar, 153 (bör vara 151) till antalet, som nyligen tillbragt en vecka i Paris, har under ledning af h:rr Faucon & komp. N:o 12, Place de la Bourse, nu lemnat hufvudstaden för att begifva sig till den allmänna industriexpositionen i London.

"Alla reste betagna af vår hufvudstads skönhet och förtjusta af den utmärkta omsorg och uppmärksamhet, hvarmed de bemöttes af lustresans arrangörer.

"Det nit, som h:rr Faucon & komp. ådagalägga vid sina Londonsfärder, var för dessa främlingar en säker borgen att de skulle blifva fullkomligt nöjda med sin resa."

— **Mozarts qvartetter.** *Mozartz* sex *J. Haydn* tillegnade qvartetter af år 1785 blefvo, liksom många andra af hans arbeten, mycket misskända. Från Italien blefvo de återsända till förläggaren *Artaria,* "emedan trycket var så felaktigt". Man ansåg nämnligen de många nya accorderna och dissonanserna för *tryckfel.* — I Ungern lät Furst *Grassalkowitsch* utföra dem af sitt kapell, och ropade derunder den ena gången efter den andra: "Ni spela icke rätt, mina herrar!" Man visade honom noterna. Full af förtrytelse att se så många förmenta galenskaper deri, sönderref han dem i små bitar.

— **Expositionskatalog.** H:rr *Lefort* och *Androuët* i Paris ärna utgifva en stor, utförlig och illustrerad katalog öfver londoner-expositionen.

— **Klokt svar:** Hos en berömd och bemedlad musikus infann sig en dag en man, hvilken samlade bidrag till ett monument, som skulle uppresas öfver den store *Mozart.* Den bemedlade mannen lemnade sitt bidrag, som dock var ringare än man hade väntat. Samlaren yttrade öppet sin förundran deröfver, men erhöll till svar: »Jag skulle gerna gifva tio gånger mer om Mozart lefde.

— **Ömklig händelse.** Två personer, en man om 60 år, h:r *Colleau* f. d. professor i kemien och en ung flicka, hans dotter, träffades d. 12:te dennes döda i skogen vid Epinay i Frankrike. — Fadren gaf undervisning i humaniora; flickan som hade åtnjutit den mest lysande uppfostran gaf lektioner i musik och ritning. Men emedan båda voro högst blygsamma och föga kända, ledo de sådan brist på elever, att de en dag befunno sig utblottade på alla medel till sitt uppehälle. De beslöto derför att göra ett slut på sitt sorgliga lif, och sedan de ofvannämnda dag gjort en melankolisk promenad på landet, som de ännu en gång ville betrakta; förgiftade de sig uti Epinayskogen medelst en flaska saltpettersyra.

— **Jordbäfning.** Den 2:dre d:s kl. 10 o. 20 min. på aftonen hemsöktes *Comorn* af en häftig jordstöt. Den varade en half minut, och var så stark, att klockorna sattes i rörelse. Alla husen äro mer och mindre skadade. En mängd skorstenar nedstörtade, möblerna i husen kullslogos. Någon större olycka kände man ej ännu följande dagen då detta nedskrefs; men största delen af innevånarne tillbragte natten under bar himmel.

— **Aforism.** Lifvet är en kromatisk tonskala; genom ett brokigt hvimmel af hastigt på hvarandra följande toner stiga vi högt upp, och falla sedan lika så hastigt ned i grafven, lifvets *contra F.*

Observera: Som redaktionen af Zephyr prenumererar på de tidningar den anser sig behöfva, kan den icke antaga något tidningsutbyte.

Götheborg. Tryckt hos N. J. Gumpert & Comp.